

1ο ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ Ν. ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

**ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ:
ΑΝΤΩΝΑΚΗ ΕΥΘΥΜΙΑ
ΕΥΔΟΞΙΑΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΡΑΠΤΗ ΣΟΦΙΑ**

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:
*Η ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ (Σχ. Έτος: 2013-14)***

Η ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
- ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
- ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ
- ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
- ΑΦΟΡΜΗΣΗ
- ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
- ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πολιτιστικό πρόγραμμα « Η Καλλικράτεια του χθες και του σήμερα» επιλέχθηκε γιατί θεωρήσαμε ότι το τοπικό αυτό θέμα είναι ικανό να αναδείξει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, πλούσιο σε βιώματα και εμπειρίες , να συνδεθεί με πολλούς τομείς του αναλυτικού προγράμματος του Νηπ/γείου και κυρίως να κάνει τα παιδιά να αγαπήσουν τον τόπο τους, τον τόπο που ζουν και μεγαλώνουν, μέσα από την κατανόηση της ιστορικής του συνέχειας.

«πάτησα στους ώμους των προγόνων μου για να ξεπεράσω τα τείχη των καιρών μου»

- Το θέμα ξεκίνησε αρχικά με τον τίτλο που δόθηκε από τις νηπιαγωγούς : ο τόπος μας η Ν. Καλλικράτεια, αλλά μετά από συζητήσεις που προέκυψαν μέσα στις ομάδες μας, και τα ενδιαφέροντα των παιδιών ο τίτλος διαμορφώθηκε ως εξής: "Η ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ"
- Η διαπραγμάτευση του θέματος ξεκίνησε στις 14/10, ημέρα της γιορτής της προστάτιδας της πόλης Οσίας Παρασκευής και είχε διάρκεια μέχρι το τέλος της σχ. χρονιάς.
- Συμμετείχαν 29 παιδιά, 16 του ολοήμερου και 13 του κλασσικού τμήματος.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- Λεύκωμα της Ν. Καλλικράτειας
- Φωτογραφικό υλικό
- Φυλλάδια και χάρτες
- Ερωτηματολόγιο που δώθηκε στο σπίτι για να απαντηθεί από παππούδες για τον τρόπο ζωής τα παλιά χρόνια
- Παραδοσιακές φορεσιές, παλιά χρηστικά αντικείμενα (κεντήματα, είδη σπιτιού, αγροτικά είδη)
- Υλικά ζωγραφικής και χειροτεχνικών κατασκευών
- Μνημείο του τόπου που φυλάσσεται στο αρχαιολογικό μουσείο (επιτύμβια στήλη της Κόρης της Καλλικράτειας)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

- Να κατανοήσουν τα παιδιά την συνέχεια από το χθες στο σήμερα και στο αύριο, από το παρελθόν στο παρόν, και να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές(π.χ. Γιατί επέλεξαν οι πρόσφυγες να κτίσουν την Ν. Καλλικράτεια παραθαλάσσια;).
- Να γνωρίσουν την ιστορία του τόπου τους και τις συνήθειες των κατοίκων του (ήθη και έθιμα και θρησκευτικές παραδόσεις).
- Να κατανοήσουν στοιχεία του τρόπου ζωής των κατοίκων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

- Να μάθουν να εκτιμούν και να διαφυλάττουν τις ομορφιές του τόπου τους. Να μάθουν να σέβονται την πολιτιστική κληρονομιά τους.
- Να γνωρίσουν τις τοπικές γιορτές, τα τραγούδια τις παραδόσεις.
- Να αναπτύξουν ιστορική σκέψη και συνείδηση που θα τους βοηθήσει να κατανοούν συμπεριφορές ανθρώπων σε συγκεκριμένες καταστάσεις.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την τοπική τους ιστορία, τα μνημεία και να σχολιάζουν ιστορικό υλικό (φωτογραφίες, μνημεία).
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη, να συνδιάζουν πληροφορίες και να καταλήγουν σε συμπεράσματα.
- Να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό λόγο, να μάθουν να αντλούν πληροφορίες από διάφορα είδη έντυπου υλικού.
- Να αναπτύξουν την παρατηρητικότητά τους και να αναγνωρίζουν τις συνεχείς αλλαγές στη ζωή, στην τοπική κοινότητα.
- Να ανακαλύψουν τις ποικίλες όψεις των υλικών, φτιάχνοντας πολλές κατασκευές .

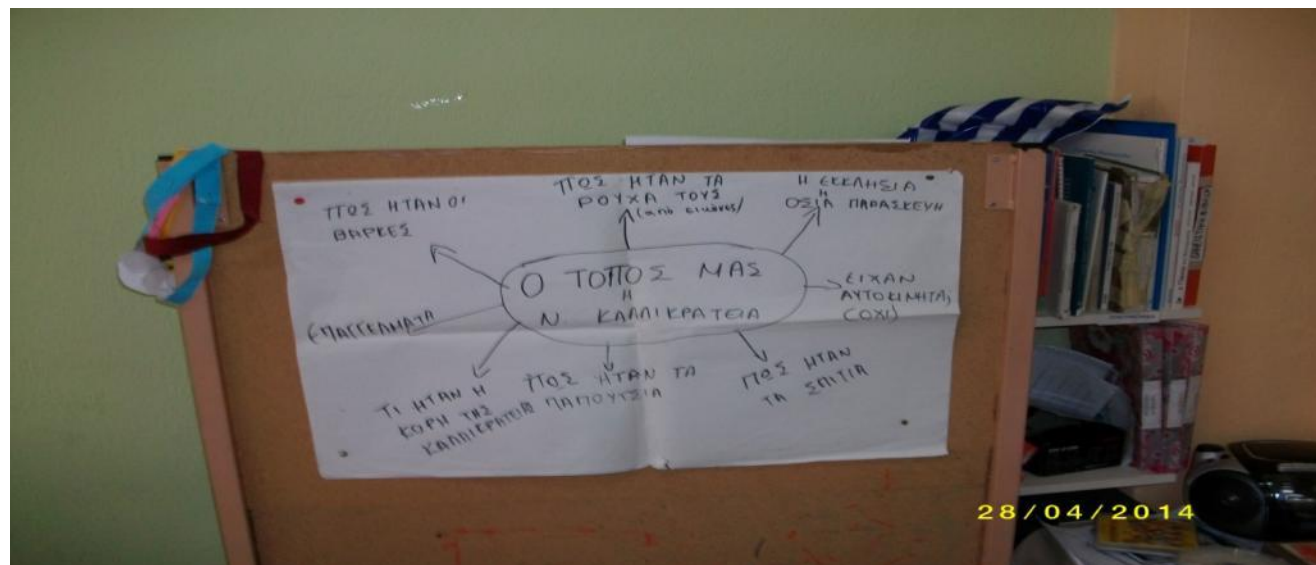
ΑΦΟΡΜΗΣΗ

- Η διαπραγμάτευση του θέματος ξεκίνησε μετά τον εορτασμό της πολιούχου της πόλης της Καλλικράτειας Οσίας Παρασκευής και την επίσκεψή μας στην εκκλησία και την ομιλία του εφημέριου που μας ανέφερε πως μετέφεραν οι πρόσφυγες από την παλιά Καλλικράτεια τα οστά και την εικόνα της Οσίας.
- Με την επιστροφή μας στο σχολείο κάναμε το ιστόγραμμα για το τι ήξεραν τα παιδιά για τον τόπο τους και τι ήθελαν να μάθουν.

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

επίσκεψη στην εκκλησία του χωριού

Μια πρώτη διερεύνηση

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

- Η ιστορική γραμμή του χρόνου. Πριν- τώρα (κάναμε στον τοίχο της τάξης μια συνεχόμενη γραμμή που την εμπλουτίζαμε σιγά-σιγά, μετά από δραστηριότητες που κάναμε, με εικόνες, φωτογραφίες από αντικείμενα , ανθρώπους και γεγονότα ανάλογα με το πότε συνέβησαν).
- Από το σιτάρι στο ψωμί (πως γινόταν παλιά, πως σήμερα)
- Η ιστορία της επιτύμβιας στήλης της Κόρης της Καλλικράτειας. Ο τόπος ανασκαφής, πότε χρονολογείται, η χρησιμότητά της, που φυλάσσεται.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ (η ιστορική γραμμή του χρόνου)

-Η ιστορική γραμμή του χρόνου εμπλουτίζεται με υλικό μετά από κάθε δραστηριότητα π.χ παρασκευή ψωμιού παλιά και σήμερα, η κατασκευή της επιτύμβιας στήλης που χρονολογείται τον 4ο αιώνα π.χ.

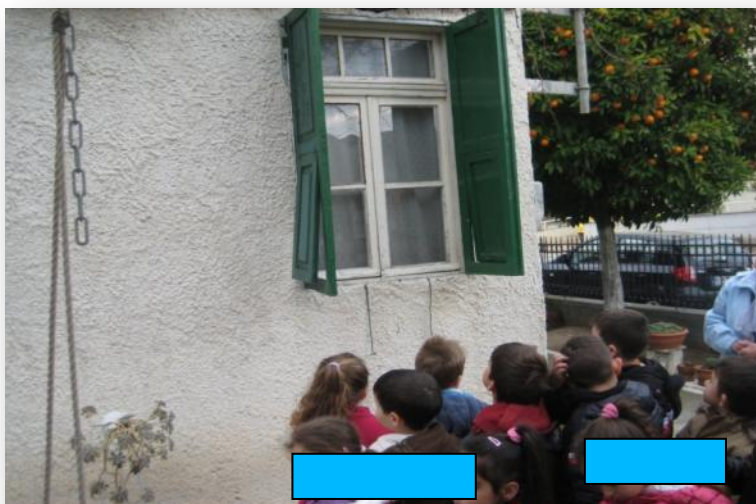
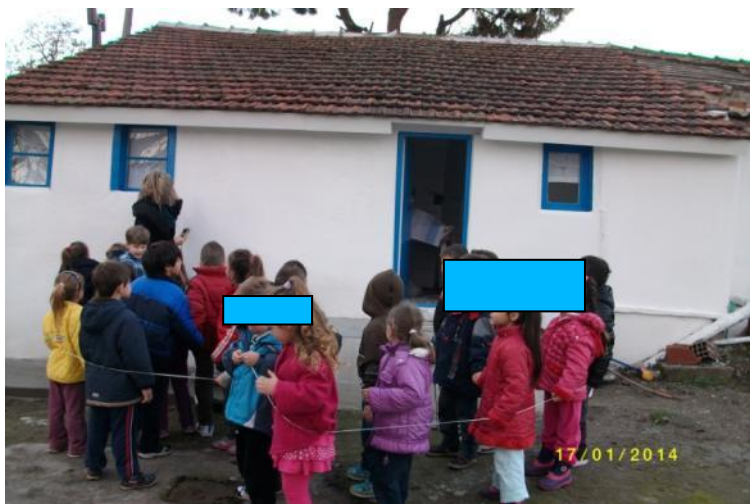
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Επίσκεψη στην εκκλησία και ζωγραφική εντυπώσεων.
- Χριστουγεννιάτικα τοπικά έθιμα (παρασκευή Βαρβάρας & κουραμπιέδων στο σχολείο, με τη βοήθεια μιας γιαγιάς).
- Επίσκεψη σε παλιά σπίτια του εποικισμού εσωτερικά & εξωτερικά και ζωγραφική εντυπώσεων.
- Λαογραφική γωνιά. Εμπλουτίσαμε μια γωνιά της τάξης με γουδί, μύλο του καφέ, μπρίκια, υφαντά κ.τ.λ. Όπου τα παιδιά έπαιζαν στις ελεύθερες δραστηριότητες.
- Επίσκεψη στο λαογραφικό μουσείο του τόπου.

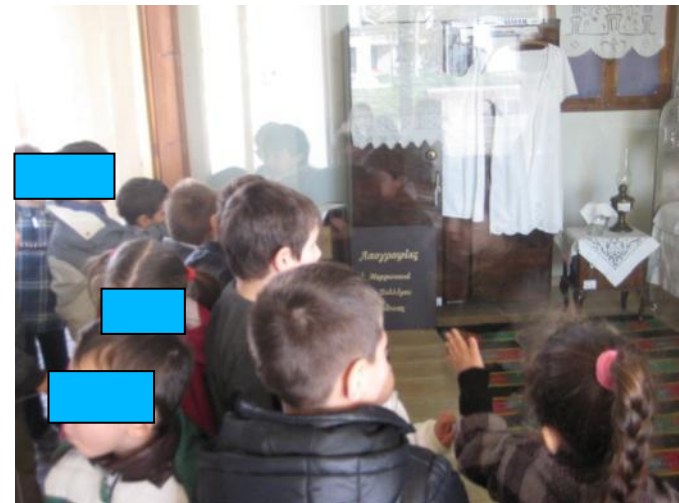
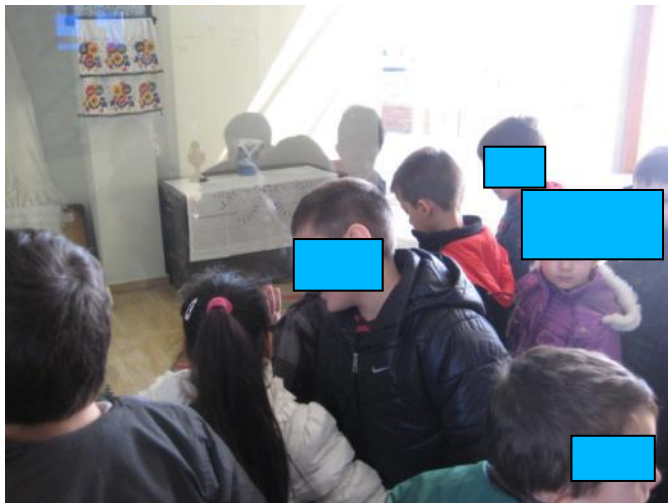
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ (Βαρβάρα, κουραμπιέδες)

Επίσκεψη σε σπίτια εποικισμού

Επίσκεψη στο λαογραφικό μουσείο

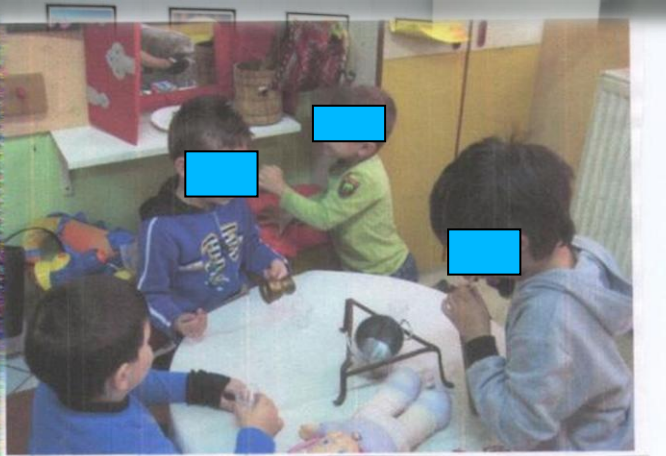

Συμβολικό παιχνίδι στην λαογραφική γωνιά της τάξης

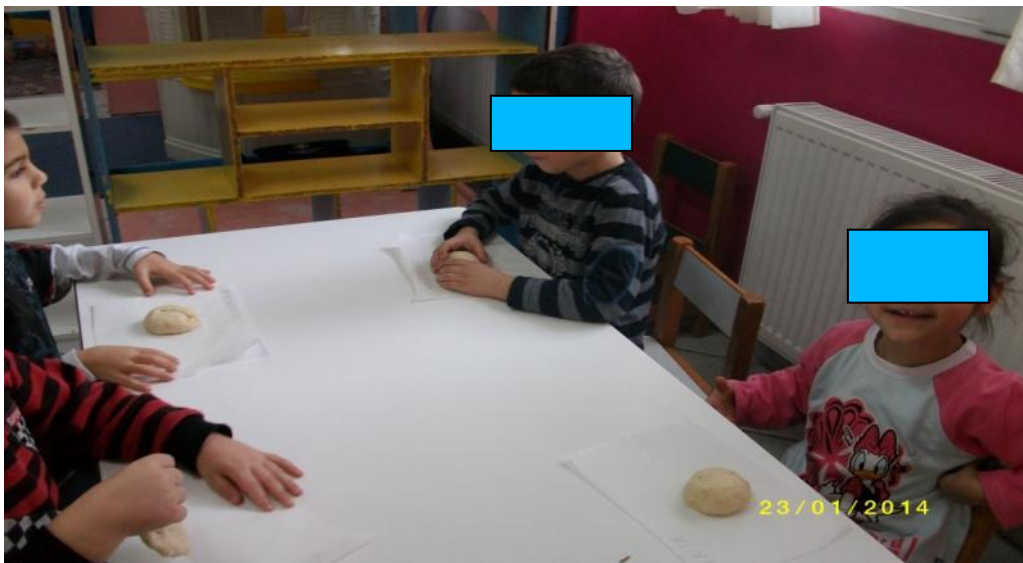
Συμβολικό παιχνίδι στην λαογραφική γωνιά της τάξης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Ομοιότητες και διαφορές με τις σημερινές κατοικίες των παιδιών.
- Πως γινόταν το ψωμί παλιά- πως σήμερα.
Παρασκευή ψωμιού στο σχολείο.
- Επίσκεψη στο εργοστάσιο “Αλευρόμυλοι Χαλκιδικής” και σε παραδοσιακό ανεμόμυλο στην Ν. Γωνιά
- Παιχνίδια που έπαιζαν τα παιδιά στην παλιά Καλλικράτεια(ομαδικά και ατομικά).
- Επίσκεψη γιαγιάδων στο σχολείο που μας παρουσιάζουν τα δικά τους παιχνίδια.
- Για το Πάσχα κάναμε στο σχολείο “Λαζαράκια”

Παρασκευή ψωμιού στο σχολείο

Επίσκεψη σε εργοστάσιο και σε αλευρόμυλο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Επίσκεψη στην πλατεία της Ν. Καλλικρατειας όπου βρίσκεται αντίγραφο από την «Κόρη της Ν. Καλλικράτειας»
- Αναπαράσταση της «στάσης» της κόρης από τα κορίτσια μας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Κανόνες καλής συμπεριφοράς στο μουσείο.
- Επίσκεψη στο Αρχαιολογικό μουσείο της Θεσσαλονίκης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Συζητήσεις πριν από κάθε επίσκεψη, σχολιασμός εντυπώσεων, κατάθεση πληροφοριών στην ομάδα που άντλησε το κάθε παιδί από το οικογενειακό περιβάλλον γύρω από τις συνήθειες των παλιών Καλλικρατιανών.
- Νέο λεξιλόγιο από ντοπιολαλιές όπως:(πληθιά, κουμάσια) .
- Παραδοσιακά παραμύθια με δράκους, νεράϊδες, ξωτικά(π.χ. Το πιο γλυκό ψωμί, Η γοργόνα, Η Στραβοκώσταινα. Ο Κουτσοφλέβαρος, Η ξυλένια, Η Κυρα-μάννα η θάλασσα, η μηλιά του βασιλιά, η μονομάτα,η Δυομάτα και η Τριομάτα).

Δραστηριότητες Γλώσσας

- Παιδική λογοτεχνία σχετική με τις επιμέρους δραστηριότητες π.χ. Το καλοψημένο τηγανόψωμο, όταν κάναμε για το ψωμί.
- Σύνθετες λέξεις με συνθετικό το ψωμί, το σπίτι, το παιχνίδι(θεματικές ενότητες που διαπραγματευτήκαμε με αφορμή τον τόπο μας).
- Λαχνίσματα.
- Δημιουργία παραδοσιακού παραμυθιού από τα νήπια με τίτλο “ Η Άννα και ο μουσικός”.

Τα παιδιά ζωγραφίζουν το δικό τους παραδοσιακό παραμύθι

Τα παιδιά ζωγραφίζουν παραδοσιακά παραμύθια

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Γεωγραφίας

- Βρίσκουμε στον χάρτη την πατρίδα των παππούδων
- Από την παλιά στην νέα Καλ/τεια. Ο μακρύς δρόμος από τον Βόσπορο στην Χαλκιδική.
- Χωριά γύρω από την Καλ/τεια

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

- Ο βίος της Οσίας Παρασκευής(χειροτεχνία).
- Ο Άγιος Νικόλαος (προστάτης των ψαράδων και των ναυτικών)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

- Ομαδοποιήσεις παιχνιδιών (ατομικά/ ομαδικά, παραδοσιακά/ σύγχρονα).
- Σειροθέτηση- εξέλιξη κατοικίας μέσα στο χρόνο
- Σειροθέτηση – στάδια κατοικίας & αντιστοιχίσεις ανθρώπων με τα σπίτια τους.
- Εξέλιξη από το σιτάρι στο ψωμί.
- Το παιχνίδι του κρυμμένου θησαυρού με την βοήθεια χάρτη που τον χρησιμοποίησε κάθε ζευγάρι παιδιών τόσο στο αρχαιολογικό μουσείο(για να βρουνε την Κόρη της Καλ/τειας) όσο και στην Καλλικράτεια για να πάμε σε διάφορους προορισμούς.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

- Στερεά σχήματα (η έννοια του κυλίνδρου) με αφορμή τον ανεμόμυλο, τα σιλό στους αλευρόμυλους. Ιδιότητες, μεγέθη .
- Πόσα παιδιά χρειάζονται για ν'αγκαλιάσουν έναν ανεμόμυλο;; Συγκρίσεις μεγεθών.

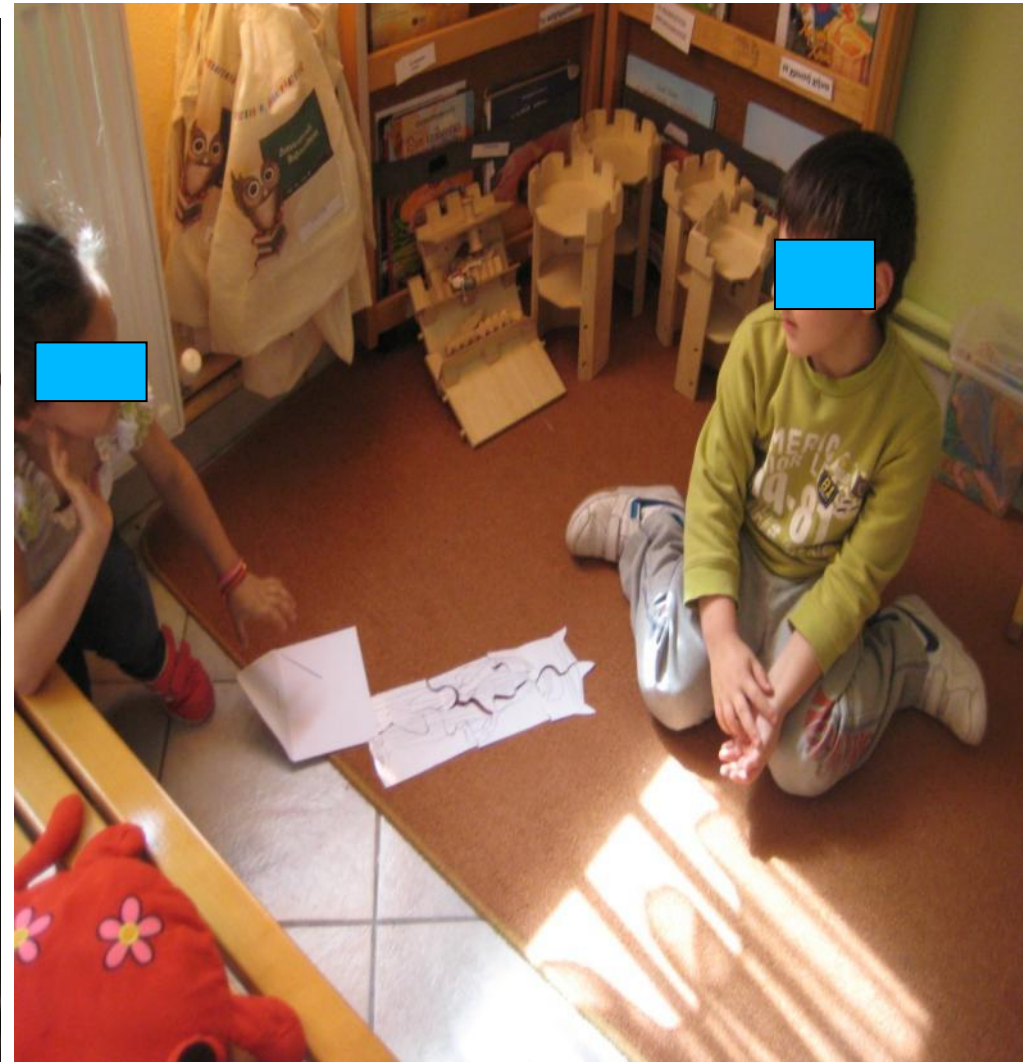
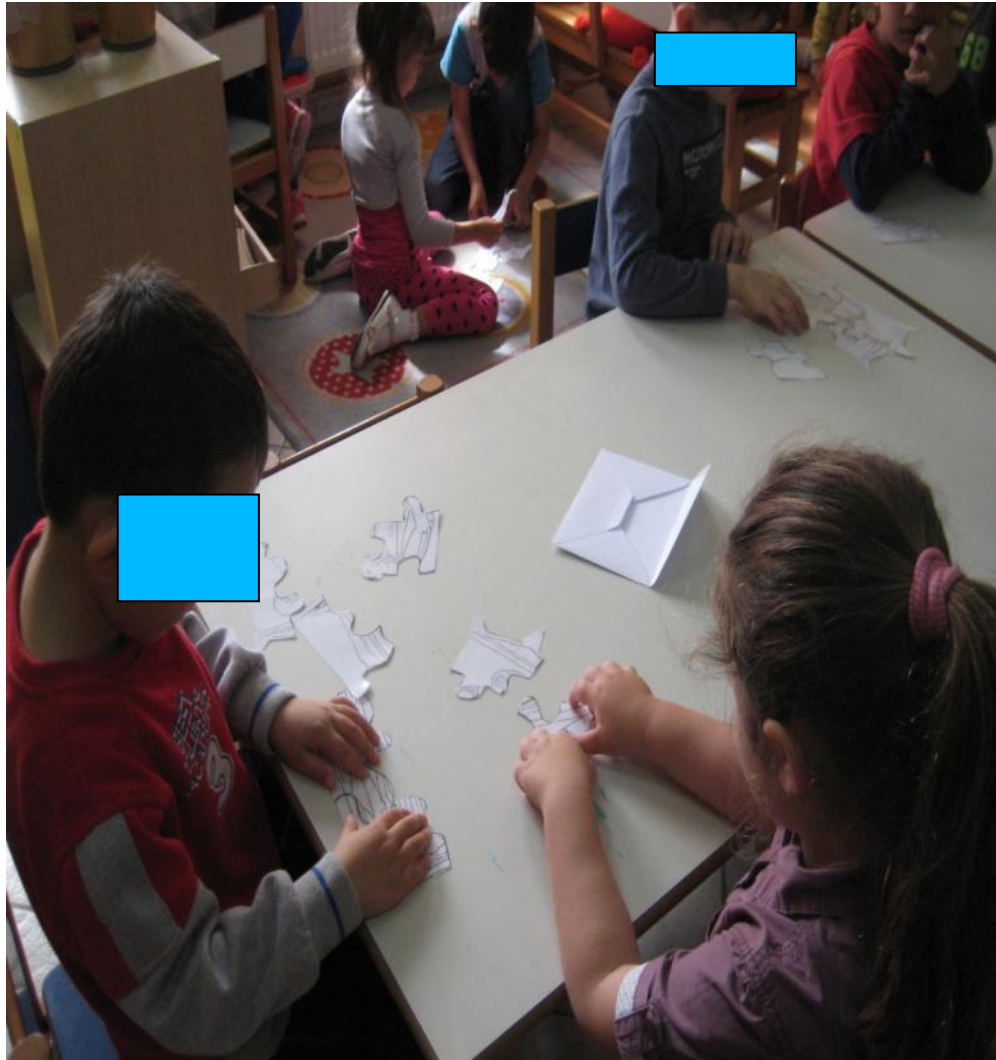
ΧΩΡΟΧΡΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

- Παίζουμε διάφορα παιχνίδια με σημείο αναφοράς την επιτύμβια στήλη που διακοσμεί την κεντρική πλατεία του χωριού. (μπρος, πίσω, γύρω-γύρω, αμφιπλευρικότητα, δεξί, αριστερό)

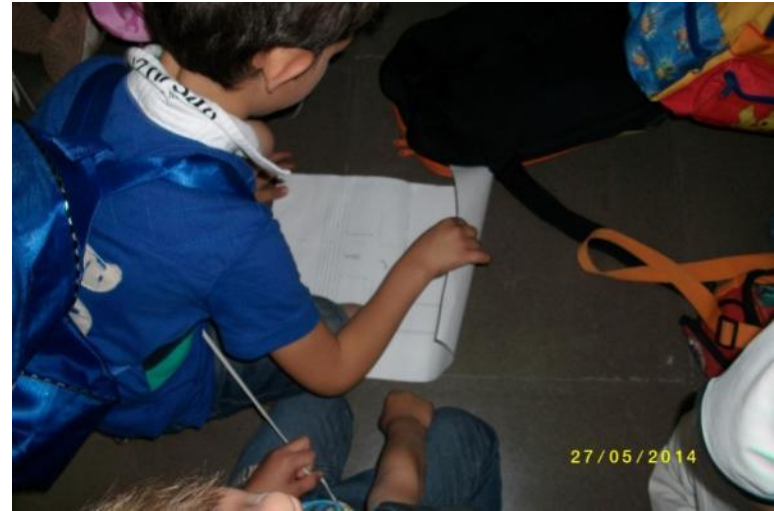
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ (Το παζλ της κόρης)

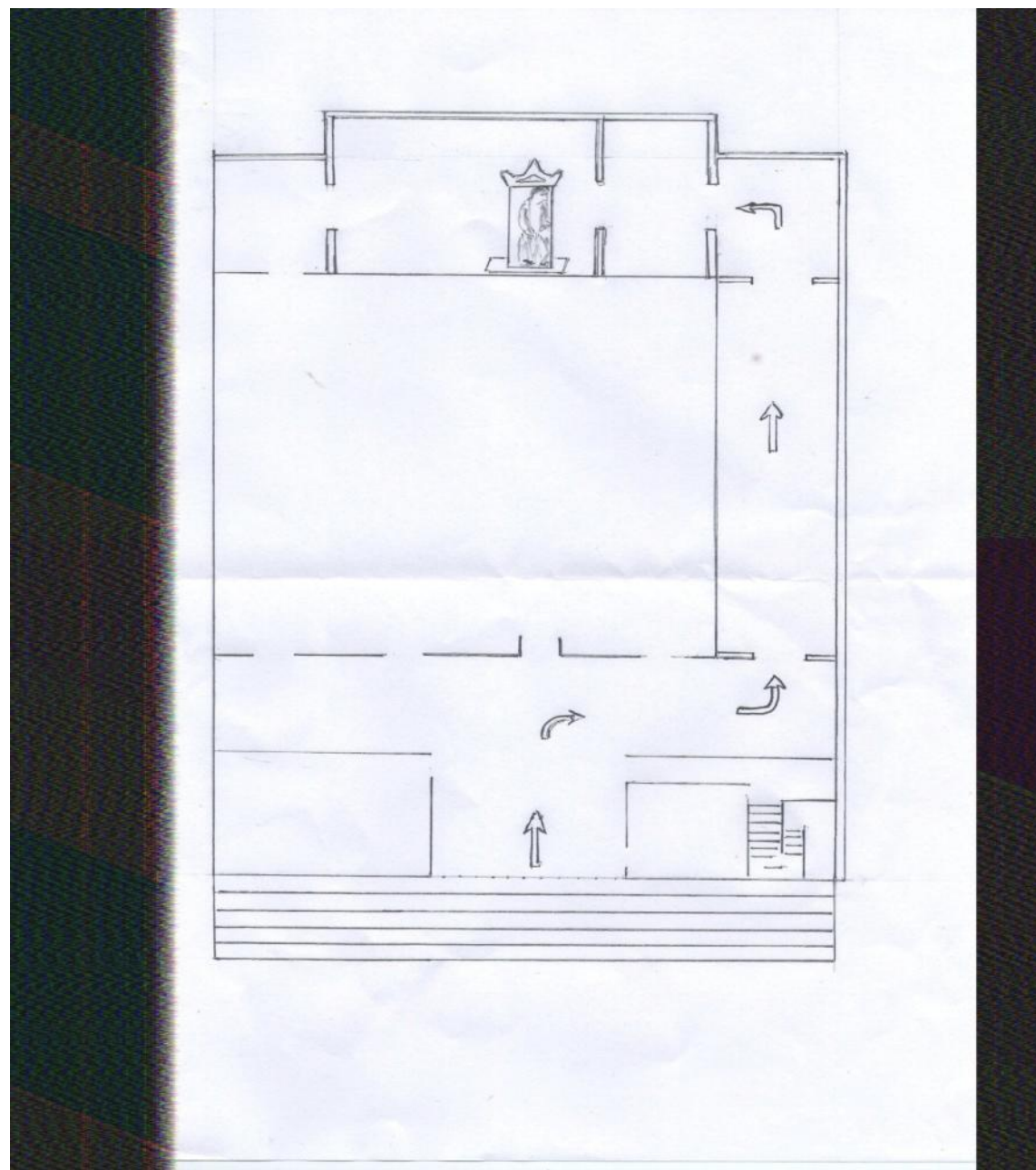
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Στην επίσκεψη μας στο αρχαιολογικό μουσείο είχαμε χάρτες με την κάτοψη του μουσείου και την θέση της «Κόρης».

Τα παιδιά ανά ομάδες διάβαζαν τον χάρτη και αναζητούσαν τον «θησαυρό» του τόπου τους.

Ο χάρτης που είχαν τα παιδιά μέσα στο μουσείο για να βρουν τον θησαυρό

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

- Μετά από παρατήρηση κάποιου νηπίου ότι οι παλιές φωτογραφίες ήταν ασπρόμαυρες, ενώ οι νέες είναι έγχρωμες, συγκρίναμε πολλές φωτογραφίες και εμπλουτίσαμε το ταμπλό μας.
- Κάναμε σπίτια με χαρτοκοπτική, με οδοντογλυφίδες και άχυρα(όπως στα πλίνθινα σπίτια), από χαρτόκουτα.
- Κάναμε ανεμόμυλους μετά την επίσκεψή μας στο μύλο της Γωνιάς.
- Κατασκευή ζυμαροανθρωπάκια.
- Ζωγραφική όπως ο Θεόφιλος με θέμα “Ο Φούρναρης”.
- Κάναμε κεντητές ποδιές, υφαντά χαλάκια.
- Ζωγραφική παραμυθιών.

Οι ανεμόμυλοί μας, κατασκευή διαφόρων ειδών κατοικίας(καλύβες και σύγχρονες κατοικίες, παραδοσιακές ποδιές και χαλάκια).

Τα παιδιά ζυμώνουν

Ζύμωμα για
ζυμαροανθρωπάκια

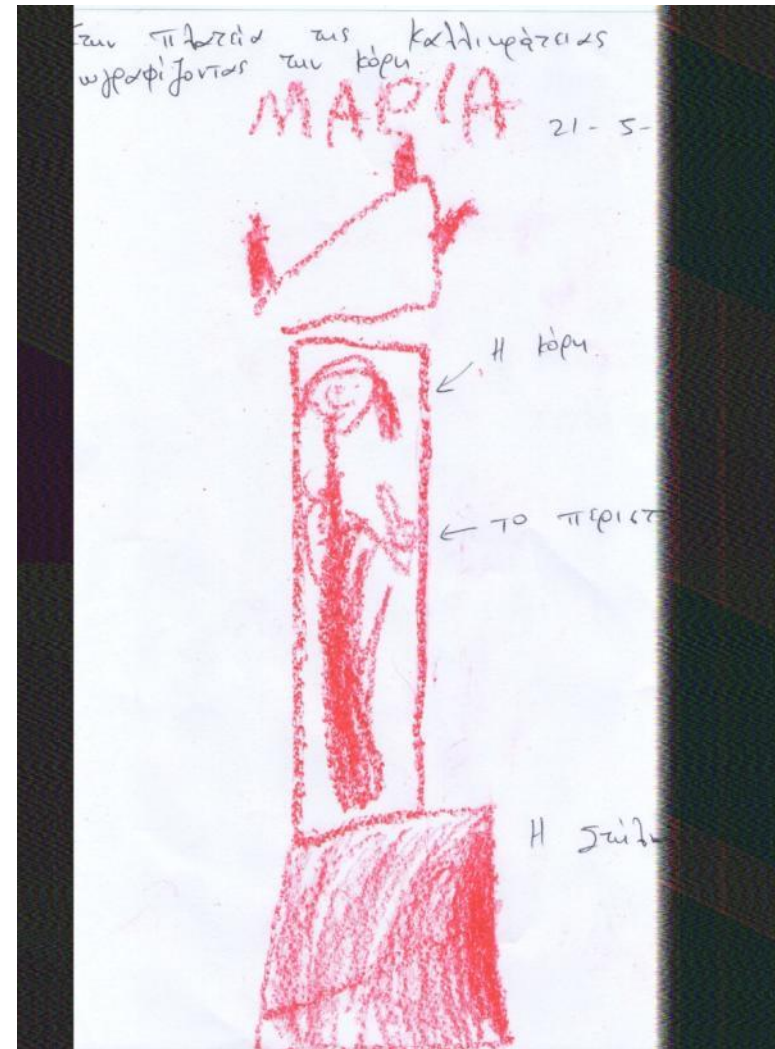
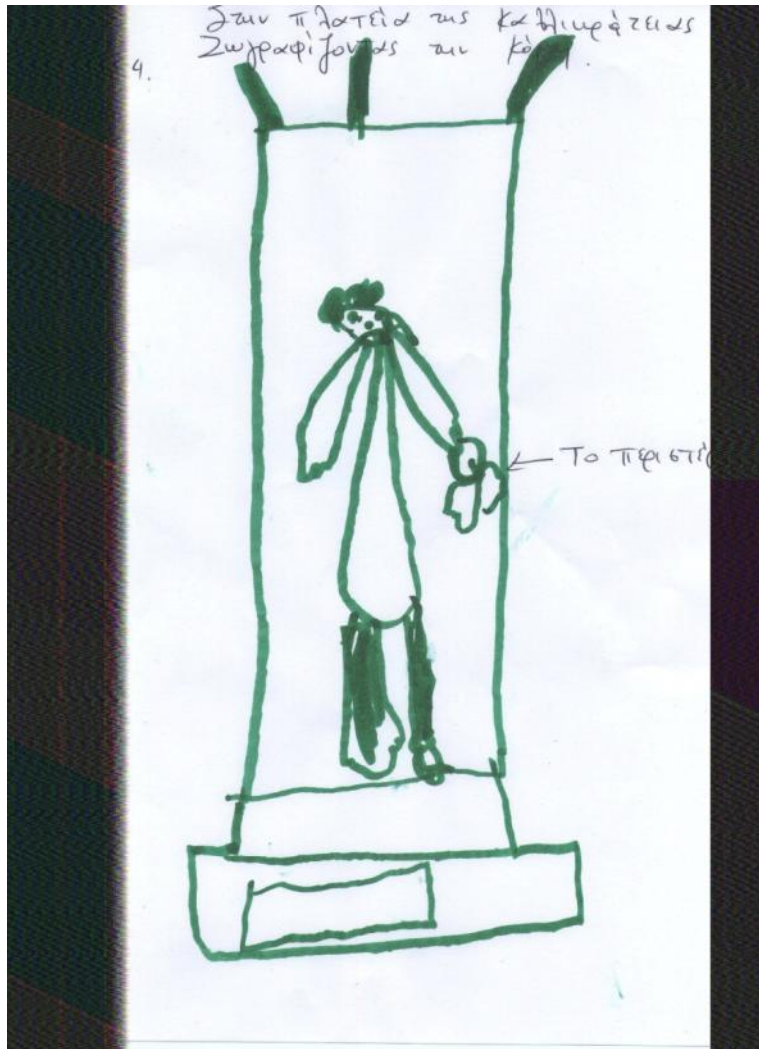
Τα ζυμαροανθρωπάκια μας

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟ (αριστερά) και ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ (δεξιά)

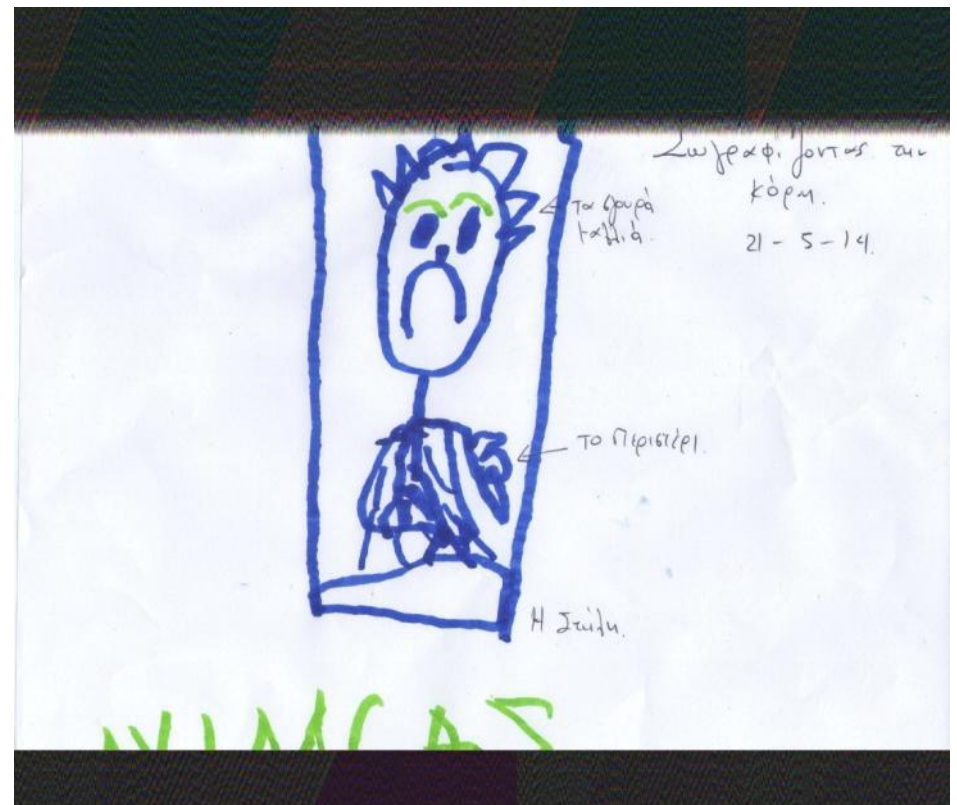

Ζωγραφική της επιτύμβιας στήλης , κατά την επίσκεψή μας στην πλατεία

Ζωγραφική της επιτύμβιας στήλης , κατά την επίσκεψή μας στην πλατεία

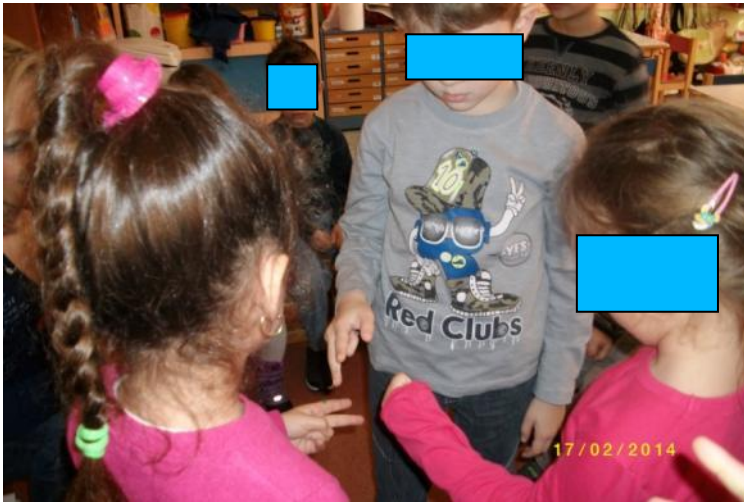
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Αναβίωση ενός τοπικού εθίμου της παρασκευής του ψωμιού “Ζύμω- ζύμω”.
- Δραματοποίηση “Η κυρά- Κοσκίνω”.
- Αναπαράσταση της Κόρης της Καλλικράτειας.
- Δραματοποιήσαμε πολλά από τα παραδοσιακά παραμύθια που διηγηθήκαμε (π,χ, “ Η μέλισσα, η αράχνη, ο σκαντζόχοιρος, το μυρμήγκι, ο τζίτζικας,η χελώνα” κ.τ.λ.)
- Παίξαμε πολλά παραδοσιακά ομαδικά παιχνίδια (τζαμί ή εφτάπετρο, πέτρα-ψαλίδι-χαρτί, κρυφτό, κυνηγητό, σπασμένο τηλέφωνο).

Φωτογραφίες (η κυρά Κοσκίνω, ο μύθος της αράχνης)

Παραδοσιακά παιχνίδια (“πέτρα- ψαλίδι- χαρτί / παιχνίδι με κούκλα φτιαγμένη από γιαγιά)

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Το σπίτι – η κατοικία- μέσα στο χρόνο. Από τα σπήλαια στους ουρανοξύστες(στάδια κατασκευής του σπιτιού,επαγγέλματα που σχετίζονται με την κατοικία).
- Παλιά παραδοσιακά παιδικά παιχνίδια.
- Δημοτικά τραγούδια (το Γεφύρι της Άρτας , Η Γερακίνα κ.τ.λ.).
- Λαϊκά παραμύθια.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Τα παιδιά κατάφεραν και αντιλήφθηκαν το παρελθόν (μια τόσο σύνθετη έννοια) μέσα από τα γεγονότα της τοπικής ιστορίας.
- Έμαθαν να κάνουν συγκρίσεις, εντοπίζοντας ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στο παρόν και στο παρελθόν (σπίτια, αντικείμενα, επαγγέλματα, παιχνίδια, ιστορίες κ.α.).
- Έδειξαν φοβερό ενδιαφέρον για την γωνιά της λαϊκής παράδοσης και τα χρηστικά αντικείμενα της εποχής.
- Τους άρεσαν πολύ οι επισκέψεις -εξορμήσεις μας, στα πλαίσια του προγράμματος και ανέπτυξαν την παρατηρητικότητά τους κατά την διάρκεια αυτών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Τα παιδιά ανέπτυξαν πρωτοβουλίες, κατανέμοντας τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες τους.
- Μετέφεραν τις εμπειρίες τους από τις συχνές επισκέψεις μας και με δημιουργική σκέψη και φαντασία, τις παρουσίασαν με ποικίλους τρόπους μέσα από το θεατρικό παιχνίδι, την δραματοποίηση και τα εικαστικά.
- Έμαθαν να ερευνούν , να αναζητούν, να αιτιολογούν και να έχουν κριτική σκέψη.
- Ενδιαφέρθηκαν για τον κόσμο των παππούδων τους.
- Οι μαρτυρίες των γονέων επιβεβαιώνουν την επίτευξη των στόχων μας, καθώς έδειξαν να έχουν εντυπωσιαστεί από το πρόγραμμα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Στο ερωτηματολόγιο που στείλαμε στο σπίτι (ζητούσαμε πληροφορίες για τον τρόπο ζωής παλιότερα, από τους παππούδες των παιδιών) ανταποκρίθηκαν λίγοι. Αυτό ήταν αναμενόμενο γιατί είχαμε μεγάλο αριθμό αλλοδαπών.
- Το πρόγραμμα θα ήταν ακόμα πιο επιτυχημένο ως προς την επίτευξη των στόχων του αν ήταν συνεχές. Για ευνόητους όμως λόγους αυτό δεν μπορούσε να γίνει, γι αυτό και χρειαζόταν να επανερχόμαστε συνέχεια σε προηγούμενες γνώσεις και να τα ξανασυνδέουμε μεταξύ τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Λαογραφικό Λεύκωμα Καλλικράτειας (2000), Καλλικράτεια: Από την Προποντίδα στη Χαλκιδική, εκδ. Δήμος Ν. Καλλικράτειας.
- Μπουλώτης Χρ.(2012), Με το βλέμμα των παιχνιδιών, εκδ. Polaris. Τράπεζα Πειραιώς.
- Τσεσμετζή Θ. (1995) , Μια επίσκεψη των νηπίων στο Αρχαιολογικό Μουσείο, Σημειώσεις.
- Τσιλιμένη Τ.,(2004), Διαθεματική προσέγγιση της γνώσης σε προγράμματα απασχόλησης στο Νηπιαγωγείο, Σύγχρονοι Ορίζοντες, Αθήνα.
- Κάντζου Ν., Νικολούδη Φ. ,Το σεντούκι του λαϊκού πολιτισμού εκδ. Δίπτυχο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ για παιδικά βιβλία

- Ζαραμπούκα Σ., Η μηλιά του βασιλιά, Κέδρος, Αθήνα.
- Εφταλιώτης Α., Η Στραβοκώσταινα, Παπαδόπουλος, Αθήνα.
- Καρκαβίτσας Α., Η Γοργόνα, Ο Κουτσοφλέβαρος, Παπαδόπουλος, Αθήνα.
- Καρκαβίτσας Α., Ο Κουτσοφλέβαρος, Παπαδόπουλος, Αθήνα.
- Γεργατσούλης Β., Η κυρά μάνα η θάλασσα, Ταξιδευτής, Αθήνα
- Γεργατσούλης Β., Η ξυλένια , Ταξιδευτής, Αθήνα
- Γεργατσούλης Β., Οι τραγουδιστάδες, Ταξιδευτής, Αθήνα